

משפיע ישועה

דרושים יקרים ורעיונות נפלאים בפרשת השבוע ובענייני דיומא
מגזי אוצרותיו הברוכים של בש"ת מורנו הגה"צ
רבי יהושע נתן פויפער שליט"א
אב"ד קהל ברכת מנחם - קראקא

שלח תשפ"ו - גיליון ל"ג

נותנים דרכים וכיוונים להבאת הישועה.

עצת ה' היא תקום

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג טז)

פירש"י: התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים.

בפשטות יש להבין: וכי מהיכן ידע משה רבנו שעצתם לרעה? אולי כוונתם לטובה? והרי באותה שעה כשרים היו, כפי שכתב רש"י (לעיל פסוק ג).

אמנם הכוונה העמוקה בזה יש לומר, שבאמת אנשים כשרים היו באותה שעה, אבל עיקר אשמתם היה בזה שבאו לתת עצות ותבונות להשי"ת איך ניתן לעלות לארץ ישראל ולכבושה. על כן, אף אם כוונתם לטובה, ביקש משה שהשי"ת יושיענו מעצתם, כי להקב"ה אין נותנים עצות כלל, אלא עושים את רצונו בלבב שלם בלי לשאול שאלות ולתת עצות.

על זה כבר אמר החכם מכל האדם (משלי יט, כא) "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום", ושם (כא, ל) הוסיף ואמר: "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'", ומי יאמר לך מה תעשה ומה תפעל.

משה רבנו ביקש לשלוח את המרגלים רק לראות את הארץ הטובה היא אם ראה, אבל לא נשלחו בשביל לתת עצות באיזה יום נערוך מלחמה או אם נצור על העיר במשך ימים רבים וכדומה. זה היה עיקר חטאם שביקשו לתת עצות וחשבונות, על זה התפלל משה רבנו על יהושע שיינצל מעצ"ת מרגלים, שלא יצטרף אליהם בנתינת עצות לבורא כל עולמים.

המה ביקשו חשבונות רבים

נושא זה עמוק וחשוב הוא, בפרט בדור שלנו שהוא דור חלש יתמי דיתמי, כי האדם אכן מאמין בהקב"ה שביבי לו את הישועה, אבל הוא רוצה גם לנהל את הישועה, לקבוע איך ומתי היא תבוא.

יש והאדם חפץ ומשתוקק בכל מאודו שבנו ייכנס דווקא ללמוד בשייבה פלונית, או שהוא רוצה מאד ששידוך זה ייסגר ויצא אל הפועל, ולכן הוא מרבה להתפלל על זה. אבל לא זו הדרך הנכונה לקבלת התפילה, כי אם לבקש ולהתפלל שבנו יזכה להתקבל בשייבה טובה, או שבנו ובתו יזכו לזיווג הגון כראוי וכנכון, בלי להצביע ולהתעקש דווקא על דבר מסוים שהוא רוצה, כי להשי"ת לא נותנים עצות ולא מכוונים אותו מלמטה מה לקבל מלמעלה.

נעים זמירות ישראל בתהילותיו כבר הקדים לאמור (תהלים לו, ה) "גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה", דוד המלך לא אומר "ובטח עליו והוא יעשה כפי שאתה חושב", אלא, "והוא יעשה", הוא כבר יודע מה לעשות.

רבים מוכנים לבטוח בהשי"ת באמת ובתמים, אבל בתנאי שהישועה תבוא מהדלת שהם סימנו לעצמם מראש שממש תצמח הישועה, אבל להשי"ת לא

הנביא (ישעי נה, ח) צווח אף הוא ואומר: "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאם ה'", האדם חושב חשבונות ומנסה לפעול מכאן ומכאן, אבל הקב"ה אומר שלא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכי דרכיכם, עלינו לקבל את הבא עלינו באהבה ולצפות לישועה.

שורש פורה ראש ולענה הוא כשאדם מחליט לעצמו: הפתרון היחיד לבעיה זו הוא לעשות כך וכך! או השידוך היחיד המתאים לבני הוא זה! העסקה היחידה הטובה לי היא זאת! וכשהקב"ה סוגר את הדלת הזאת, הוא בטוח שהכל אבוד וכבר נכזבה תוחלתו ח"ו, אבל הקב"ה אומר: מי אמר שזו הייתה הדלת?

לישועתך קיוויתי ה'

מעשה נפלא מספרים על יהודי שבכה לפני צדיק על צרה גדולה שפקדה אותו רח"ל. שאל אותו הצדיק: אתה מתפלל על הישועה או על הצורה של הישועה? בהתחלה לא הבין האיש את שאלת הצדיק, עד שקיבל הסבר מפי הצדיק:

אם אתה מבקש שהקב"ה יעזור לך - זה טוב ומצוין, אבל אם אתה מבקש שהקב"ה יעזור לך דווקא דרך האדם הזה, דווקא בסכום הזה, דווקא בזמן הזה - כבר עברת מלהתפלל ולבקש, ומכאן ואילך אתה כבר מדריך את הקב"ה מה לעשות...

זה מה שמצינו אצל יוסף הצדיק שביקש משר המשקים (בראשית מ, יד) "כי אם זכרתני והזכרתני". חז"ל ראו בזה פגם דק של תלייה מסוימת בבשר ודם, לא מפני שאסור לעשות השתדלות, אלא מפני שלבו של יוסף הצדיק התחיל לראות בשר המשקים את הכתובת לישועה, כביכול הוא זה שיצליח להושיעו ולהוציאו מצרה לרווחה.

על זה לימדו הקב"ה: הישועה לא תבוא משר המשקים! רק מהקב"ה, ואם ירצה - ישתמש בו לישועה.

בו בטח לבי ועזרתי

הבה נעמיק ונתבונן כאן מהו ההבדל בין תפילה לביטחון:

יש אנשים שמתפללים כך: "רבונו של עולם, תן לי את הדירה הזאת"; "תן לי את העבודה הזאת"; "תן לי שהעסקה הזאת תיסגר בהצלחה", ואם בקשתם

לא התקיימה - הם מרגישים שהתפילה לא התקבלה.

אבל בעלי הביטחון מתפללים: "רבונו של עולם, תן לי את מה שטוב עבורי, אם זו דרך הדירה הזאת - מצוין, ואם לא - אנא תוביל אותי למה שנכון באמת וטוב בשבילי"; מבקשים את התוצאה, לא את המסלול ממנו תבוא הישועה בבוא העת.

בכל המקרים של הארבעה הצריכים להודות שבספר תהילים קאפיטל ק"ז חוזר הפסוק: "ויצעקו אל ה' בצר להם", הם לא מכתיבים להקב"ה כיצד להצילם, המלחים לא אומרים "שלח רוח מדרום במהירות כך וכך", החולה לא אומר "רפא אותי באמצעות רופא פלוני", הם רק צועקים על המצוקה ומשאירים את הפתרון בידי הקב"ה, שאכן שולח ידו ומרפאם להוציאם מאפילה לאורה ומיגון לשמחה.

וכל עצתך ימלא

המרגלים אפוא לא כפרו בהש"ת חלילה, שהרי באותה שעה כשרים היו. הם ראו ענקים, ערים בצורות וקשיים מרובים. הטעות העמוקה שלהם היתה: הם התחילו לחשב האם יש דרך טבעית לכבוש את הארץ? הם שכחו שהקב"ה אינו מוגבל לתוכניות שהם מסוגלים לדמיין. לפעמים כל הייאוש נולד מהנחה שהאדם קובע לעצמו בלבד: "אם אני לא רואה פתרון - אין פתרון", אבל זו בדיוק הטעות.

באותה שעה, כשהמרגלים יצאו לדרך, היו עדיין אנשים כשרים. אם כן, איזו "עצת מרגלים" הייתה כאן? אלא שלפעמים עצה נראית הגיונית, שקולה ואפילו צודקת, אבל אם היא עומדת נגד רצון ה' - אין לה שום ערך.

המרגלים טענו טענות חזקות: ערים בצורות, עם חזק, סכנה גדולה, אחריות על כלל ישראל.

אילו היה יהושע דן רק לפי ההיגיון האנושי, היה יכול להשתכנע מהם. לכן התפלל עליו משה רבנו: "י-ה יושיעך מעצ"ת מרגלים", לא רק מהחטא שלהם, אלא מההסתכלות שלהם, מהמחשבה שאפשר לשקול את ציווי ה' במאזני ההיגיון האנושי, כי ברגע שהקב"ה אמר "עלה נעלה", שוב אין השאלה אם העצה נראית טובה או לא.

כעין מה שאמר רבי חנינא בן דוסא (תענית כה.): "מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק" - החשבון הטבעי נכון כל עוד הקב"ה לא גילה את רצונו אחרת. זהו "מעצת מרגלים" במובן מסוים: להאמין יותר מדי בעצה האנושית, אפילו כשהיא נראית טובה וחכמה.

ובכן: משה רבנו לא התפלל רק שיהושע לא ייפול עם המרגלים. הוא התפלל שיהושע לעולם לא יחליף את רצון ה' בעצה של בני אדם, אפילו כשהעצה נראית נכונה, מחושבת ומשכנעת. היסוד הוא ש"אין עצה ואין תבונה ואין חכמה לנגד ה'", כאשר רצון ה' ברור - כל החשבונות, גם אם הם מבריקים, נדחים מפניו.

❧

חי חי יודוך וישבחוך

בספר 'פנינים משלחן גבוה' מסופר:

כשנתקבל הגאון רבי אהרן בקשט זצ"ל לכהן כרב בעיר לומז'ה, הוזמן לדרוש בישיבה המפורסמת שבעיר, וכה אמר: הכתוב אומר (דברים ד, ד) "ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים כולכם היום", ולכאורה הלשון 'חיים כולכם היום'

אינו מובן, הלא כל עיקר החיים של תורה הם החיים הנצחיים, ו"היום" פירושו הוא חיים של עכשיו, חיי שעה?

ברם כבר נפסק להלכה (יו"ד סי' נח ס"ז) שעוף שנפל על פני המים ויש חשש לריסוק איברים, אזי בודקים ורואים, אם הולך הוא מעט נגד הזרם, היינו ממורד הנהר לכיוון מעלה, אין חוששים לכשרותו, כי ודאי חי ובריא הוא, אבל אם כל הילוכו רק ממעלה הנהר אל תחתיתו, על כרחך שאין בו חיות ונשברו איבריו, ואשר על כן נסחף הוא עם זרם המים.

זוהי הבחינה גם על מידת החיות של בני אדם בעולמנו, וכזה הוא ההבדל בין אלו שזכו לחיות חיי תורה לבין האחרים:

הנה כאשר מביטים אנו על הנוער ברחוב, אלו שאינם מתחנכים על ברכי התורה, נראים חייהם יותר גועשים ורועשים, לעומת בני הישיבות אשר חיים יותר ברוח נמוכה ושקטה, אם כן כיצד מתקיים בהם 'חיים כולכם היום'?

אכן המבחן האמיתי הוא עד כמה נכונים הם ללכת נגד הזרם או להיסחף עמו במורד הנהר, כי זרם החיים של היום הוא כח מושך וזועף. אלו הנערים הרחוקים מתורה נראים יותר חיים, אבל הם בעצם רק נסחפים עם הזרם ואין בהם הכח לעמוד כנגדו, לא כן אתם בני הישיבות - פנה הגר"א בקשט לתלמידי ישיבת לומז'ה - ההולכים בבטחה כנגד הזרם, הרי אתם מוכיחים בזה חיות ואמיצות רוח יותר מכל, זהו שנאמר 'ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים כולכם היום' כי על כן גם 'היום' חייכם יותר חיים.

חיים כולכם היום

אתה הראית לדעת כי בדרך כלל רוב אנשי העולם מושפעים מהסביבה בה נמצאים, וקשה ללכת נגד הזרם ונגד העולם, אבל זהו סימני החיות של האדם, אדם חי יכול לשחות בדרכו אף נגד העולם, וכמו באבינו אברהם העברי, שכל העולם כולו בעבר אחד והוא בעבר אחר.

העצה לזכות לזה היא רק על ידי דביקות בהש"ת, שעל ידי שהאדם מתדבק בבוראו אזי כל מגמתו הוא לעשות רצונו יתברך ואינו שם לב למעשה הבריות, ואינו רוצה לילך בדרכם כי רק התורה נר לרגלו, כמו שנתבאר למעלה, כי על ידי "ואתם הדבקים בה' אלוהיכם" יהיה לכם העוז ותעצומות לשחות נגד הזרם, שזהו סימני החיות, ואז "חיים כולכם היום".

כאשר שלח משה רבנו את המרגלים לתור את הארץ, עלה בלבו חשש שילכו ויבואו בעצה רעה, כמו שאכן אירע, לכן רצה להציל את תלמידו יד ימינו ומשרתו 'הושע בן נון' שלא ייגרר אחריהם, וכדי שיהיה לו אומץ הלב שלא להיות כאחד מהם, הוסיף לו אות י' על שמו, כי מעכשיו יהיה שם שמים דבוק בו, כי ביה ה' צור עולמים, ועל ידי הדביקות בה' יהיה יהושע בבחינת 'חיים כולכם היום'.

מה מאד יומתקו דברינו עם לשון הפסוק (פרשת יד, לח) "ויהושע בן נון וכלב בן יפונה 'חיו' מן האנשים ההם ההולכים לתור את הארץ", היינו שהיו חיים וקיימים בסימני החיות, שהלכו נגד הזרם נגד עצת המרגלים בבחינת 'חיים כולכם היום'.

עוד יוסף חי

יוסף הצדיק היה במצרים, הוא יוסף שעמד בצדקו בארץ מצרים בערות הארץ, בטומאת ארץ העמים, לא הלך מחשכים ונשאר יחידי נגד כל אנשי המדינה. אחי יוסף באו ובישרו ליעקב אבינו (בראשית מה, כו) "עוד יוסף חי", לא רק שהוא במצרים, רק שהוא 'חי' במצרים, יש לו סימני חיות, לא הושפע

מהסביבה, הלך נגד הזרם ונשאר בצדקו, עוד יוסף חי.

עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים (תהלים פא, ו). יוסף הצדיק חי במצרים כיון שהיה דבוק באלוקיו ובאלוקי אבותיו, 'ואתם הדבקים בה' אלוקיכם', זה היה מקור חיותו, 'חיים כולכם היום', ולרמז זאת הוסיפו לו את ה' על שמו, 'עדות ביהוסף', כמו שקרא משה להושע בן נון יהושע, כדי שיהיה לו בשמו את שם י-ה, לתוספת כח וחזוק לעמוד בפרץ מול הזרם.

וידגו לרוב בקרב הארץ

בדרך זה מפרשים מה שבירך יעקב את בני יוסף (בראשית מח, טז) "וידגו לרוב בקרב הארץ", ולמה בירכם דווקא כדגים? אלא ידוע הענין, כאשר דג שט במים איך יודעים אם הוא חי או מת, שאם הוא הולך עם הזרם ונסחף עם שיבולת הנהר - סימן שהוא מת, אבל אם הוא הולך ומתנגד לזרם המים - סימן מובהק שהוא חי.

בני יוסף הצדיק הרי הלכו נגד הזרם בערוות הארץ, על כן בירכם יעקב אביהם שגם בעתיד כן יהיה. זה שאנו מברכים בכל ליל שבת קודש את בנינו להיות כאפרים ומנשה, כדי שזכור בכל עת שעיקר העיקרים הוא לשמור את בנינו מחברה רעה, ושיהיה להם האומץ לילך בדרך הישר, ובכך נוכל לצפות שהם ילכו בדרך ה' הם ובניהם.

ברכה טובה ומרובה זו נתן משה רבינו ליהושע בן נון, לכן נתן לו אות לטובה ודבקו בהשי"ת, כי בשם ה' יעשה ויצליח. זה נרמז גם בשמו 'בן נון' כי נונא הוא דג בארמית, וכלשון חז"ל (נדרים נד:): 'נונא סמר לעינא', שיהיה לו את הברכה של 'ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים', וגם הברכה של 'וידגו לרוב בקרב הארץ'.

❦

מי יעלה בהר ה'

ועליהם את ההר (יג יז)

דרכי קניית העבודה ודרך השלימות היא מלאה תקלות ויפול הנופל ממנו וקשה להשיגם, לכן צריכים להתחזק מאוד בעמילות וביגיעה, אבל אין להתייאש ואין לחשוב שכיוון שלא השגתי עדיין את כל הקניינים, אין בידי מאומה ואין לי שייכות עם התורה, רק צריך להתחיל וצריך האדם לדעת שאי אפשר לתפוס כולו בידו אחת ובבת אחת.

התעייף עיניך בו ואיננו, רק שילך בהדרגה ממדריגה למדריגה עד שיגיע למעלת החכמים. אין לעלות בהר בפעם אחת, רק מטפס ועולה ומטפס ועולה עד שמגיע לראש ההר.

ראיתי בספר 'שער נפתלי' שביאר פרק ראשון מספר תהלים באופן זה, שדוד המלך מלמד אותנו הדרך הנכונה לעלות בית א-ל, והוא על ידי סולם, שלב אחר שלב ודרגה אחר דרגה.

אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים: תחילת דרכו בעבודה היא שלא לילך אחר שרירות לבו, ואחר עצת הרשעים, ולא ליפול ברשתם. ובדרך חטאים לא עמד: אחר כך יתעלה דרגה, שלא רק שלא ילך אחריהם, אלא אפילו לא יעמוד אצלם. ובמושב לצים לא ישב: כשיתעלה עוד, יתרחק גם

מלצים אף שאינם רשעים.

כי אם בתורת ה' חפצו: אחר כך יגיע לעשה טוב, ואף שלא הגיע לדרגה שילמד בעצמו, אבל עכ"פ שיחפוץ ללמוד תורת ה'. ובתורתו יהגה יומם: הרצון והחפץ יביאו אותו למצב שהוא ישיג וילמד בעצמו את התורה ביום. ולילה: אחר כך ילמד גם בלילה.

והיה כעץ שתול על פלגי מים: אשר אפילו כל רוחות שבעולם באות ומנשבות, לא יזוזו אותו ממקומו. אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח: כיון שנתעלה ונתגדל בדרך הנכונה, לא כן אם רוצה לחטוף הכל בבת אחת, שאז לא ישתרש אצלו באמת שום מעלה ומידה טובה ונכונה. **כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח:** ובכל רוח מצויה יפול האילן ויעקר מן הארץ וישאר בלא כלום.

אם כה יעשה וכה יוסיף מיום ליום, אז יתגדל ויתקדש בקדושה של מעלה, ויהיה קבוע וקיימי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לעד ולנצח נצחים, ויזכה לתורה שהוא נצחיות ולהתענג על ה', לעלם ולעלמי עלמאי.

הילוכך תהא בנחת

בספר 'פרי העץ' (פרשת וישלח) הביא מה ששמע ממורו ורבו הגה"ק בעל 'חתם סופר' זי"ע לפרש מה שאמרו חז"ל (ברכות מג:): "פסיעה גסה נוטלת ממאור עיניו של אדם", כי מאור עיניו של אדם היינו אור אלוקי המעוררו אל הטוב, אכן לעומת זה הוא ניגוד היצר, והסגולה לילך בעבודת השי"ת רק בהדרגה, כי בזה מרגיל עצמו להילחם נגד היצר, מה שאין כן אם ירצה לעלות פתאום במעלה רמה, וזהו פסיעה גסה נוטלת ממאור עיניו, והבן.

בזה פירש גם כן הפסוק (שמות כ, כב) "ולא תעלה במעלות על מזבחי", פירוש, עלייה פתאומית בקדושה "אשר לא תגלה ערוותך עליו", כי על ידי זה עוד "יפול הנופל" ירידה פתאומית על ידי התגברות היצר.

וכבר קדמו בפירוש זה בספר הקדוש 'נועם אלימלך' (פרשת משפטים) וזה לשונו:

נאמר בפרשת מזבח "ולא תעלה במעלות על מזבחי", פירוש, כשתרצה לעלות על מזבח, דהיינו לשוב על עוונך, לא תעלה עם מעלות שתחשוב בדעתך שיש לך איזה מעלות, וגם לא תלך מיד בהתחלתך במעלות ומדריגות צדיקים גמורים, רק מתחילה תרגיל את עצמך בהדרגה ממדריגה למדריגה בהכנעה גדולה, "אשר לא תגלה ערוותך עליו", ר"ל דאל"כ סופך להתגלה קלונך וערוותך, עד כאן לשונו.

עולים ויורדים בו

בחלום יעקב אבינו נאמר (בראשית כח, יב) "ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו".

מן השמים מראים ליעקב אבינו את הדרך להתקרב אל השי"ת, יש סולם שתחתיתו בארץ וראשו בשמים, יש בו המון שליבות, שלב אחר שלב, דרגא אחר דרגא, וצריכים לילך מאחד למשנהו וממדריגה למדריגה יעלה, "ומלאכי אלוקים" אף שיש להם שש כנפים לאחד ויכולים להעפיל אל על, אפילו הכי "עולים ויורדים בו", כי אם מתנשאים לרום שלא בהדרגה אז נופלים וקשה לחזור ולעלות.

בגלותי לגאלי

הגה"ק רבי יהודה אסאד זי"ע
(יא"צ השבוע כ"ג סיוון) מפרש
בספרו 'דברי מהרי"א' (פ' כי
תצא) הפסוק (דברים כג, יא) "כי
יהיה בך איש אשר לא יהיה
טהור מקרה לילה ויצא אל
מחוץ למחנה לא יבוא אל תוך
המחנה", אשר בפשטות צריך
להבין כפילות הלשון "ויצא
אל מחוץ למחנה" ושוב "לא
יבוא אל תוך המחנה".

ומקדים פה קדוש, כי
לפעמים נברא האדם להיות
בעולם רק זמן קצר, כגון
שסיבת הווייתו אינה רק לתקן
איזה דברים בעבודתו יתברך

שמו, אחרי שכבר היה פעם אחת בעולם והתרשל
באיזה מצוה, על כן מוכרח לבוא עוד הפעם על
ידי גלגול לתקן אותה מצוה שביטל. ממילא מיד
אחר תיקון של אותה מצוה שהתרשל בגלגולו
הראשון והתקין הקלקול מה שקלקל, מיד בא זמנו
ליפטר מעולם הזה.

והנה מצינו שתי מיני עבירות: (א) שהגלות המר
גרם להם כגון בענין משא ומתן, שאין לנו בגלות
שדות וכרמים לפרנס אותנו, וזה גרם גדול לכמה
עבירות כגון לשקר קנאה ושנאה ולשון הרע, וכמה
מצוות שאין ביכולתנו לקיים בגלות כגון תרומה
ומעשר וכו', ואי אפשר לקיים רק על אדמת
הקודש שהנחיל ה' לאבותינו.

(ב) עוד סוג עבירה שאין הגלות גורם וסיבה,
ואדרבה, מחמת הגלות היה לנו לעזוב אותם שעשו
בשאת נפש, למשל שישבו בסוד משחקים עם תוף
חליל בריקוד בחר ובתולה יחדיו, וכגון הגאווה
והשררות, עבירות אלו אין הגלות גורם, ונהפוך
הוא, הגלות היתה לנו למנוע דוגמתן ולהיות ליבנו
נכנע על אריכת הגלות.

והנה מצינו שהגלות נקראת לילה כדכתיב (ישעי'
כא, יא) "שומר מה מליל". אותן עבירות שהגלות
גורם, עליהן אין שום תכלית להביא עוד פעם
בגלגול כי חוזר וניעור כל זמן הגלות, כי הגלות
יכריחו עוד הפעם לעשות עבירות אלו שהגלות
סיבה להן, לכן לא יבוא עוד הפעם בשביל עבירות
הללו לעולם הזה, כי אין שום תכלית.

רק על אותן עבירות שעבר בשאת נפש שאין
הגלות גורם, יכול להיות כשיבוא עוד הפעם בגלגול

גיצי אש קודש משולחנם הגבוה של גדולי הדור וצדיקי אמת לרגל יומי דהילולא רבה

מגדים תמתיק ותושיע

אמרות צחות ופניני הוד להתענג בתענוגים

וְהָיָה לָכֵן לְצִיצַת וּרְאִיָּהם אֹתוֹ וּזְכָרָהם (טו, לט)

כתב בספר 'דעת הישראלי' (סוף פרשת נח) על הפסוק (בראשית ט, כג) "ויקח שם
ויפת את השמלה", וכתב רש"י: אין כתיב ויקחו אלא ויקח, לימד על שם שנתאמץ
במצוה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית.

יש לומר בדרך צחות טעם לחתן שלובש טלית עם ציצית אחר נישואין, וצד
הכלה נותן הטלית דווקא, כיוון ששכר טלית של ציצית היא בזכות כיבוד אב,
ואשה שרשות בעלה עליה פטורה מכיבוד אב ואם, אבל איש לעולם חייב.

אמנם יש מהמון העם אשר לאחר נישואין הולך בעצת אשתו ומשליך מצוות
כיבוד אב ואם מאחוריו, לכן נרמז לו בנתינת טלית של ציצית אשר נתונה מהכלה
להחתן, שרק היא נפטרת על ידי נישואין ממצוות כיבוד אב ואם, ולא הוא...

שיתקן המעוות מה שקלקל.

בזה מפרש שפתיים יישק:

"כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה",
רצה לומר שהסיבה לעבירות שבדיו יהיה הגלות
הנקראת לילה, אבל משאר עוונות יהיה נקי, אז
כשיבוא הזמן ש"יצא אל מחוץ למחנה" - להיפטר
מעולם הזה, "לא יבוא אל תוך המחנה", רצה לומר,
לא יבוא עוד בגלגול לעולם הזה.

לא יבוא אל תוך המחנה

והנה דבריו אלו הם חיזוק גדול לנו, שהרי בדורות
הקודמים חטאו ההמונים בהשכלה וביקשו להם
בורות נשברים, אולי היה מקום לבוא שוב לעולם
הזה ולתקן את הפגם, אבל בזמנינו של עקבתא
דמשיחא עם ירידת הדורות מדחי אל דחי,
הדור כה פרוץ מכלים וכלים שונים, עד שעבדא
בהפקירא ניחא ליה, ודבר זה רק נעשה פרוץ יותר
ויותר, כשבכל שנה ובכל דור נעשה פרוץ יותר,
בוודאי שכל זה הוא תחלואי הגלות המר הזה, א"כ
בכהאי גוונא לא יבוא עוד אל המחנה ולא צריך
לשוב לגלגול בעולם הזה.

ואתהלכה ברחבה לנעוץ גרגיר נחמד על פי דבריו
של אותו גאון וקדוש, אשר בכך אפשר להבין מה
שאמרו חז"ל (סנהדרין צח.) "אין בן דוד בא אלא
בדור שכולו זכאי או בדור שכולו חייב", כי בשלמא
'כולו זכאי' מובן שיבוא בן דוד, אבל 'כולו חייב'
מאן דכר שמיא ובאיזו זכות ייגאלו?

אמנם מכיוון שהדור יהיה כולו חייב, הרי הסיבה
לכך תהיה שכולם נתפסים בעוונות מחמת שהדור
הוא כה שפל ונבזה בבחינת 'מקרה לילה', מחמת

ישועות מלבי

תוקף הגלות וחשכת האפילה של
הסתרת פנים בעקבתא דמשיחא,
אם כן שוב לא יועיל שיבואו עוד
בגלות לתקן וכו"ל, לכן יבוא
ויגאלינו במהרה בימינו, אכ"ר.

אל יחסר המזג (המוזיק)

בס' 'זכרון למשה' (עמ' קח) הובא
שמרן ה'חתם סופר' זי"ע הקפיד
מאד שיהיו כלי שיר על ידי
נוגנים בכל חופה, כפי שהקפיד
על זה המהרי"ל (מובא בהלכות
עירובי חצרות שלו). אמנם בעת
שהייתה החופה של הרב ליפמן
קינשטאט ז"ל, באה אז השמועה

הנוראה לפרעשבורג שרבן של ישראל ורב המדינה
מו"ה מרדכי בנעט זי"ע נסתלק, והחת"ס שהיה
המסדר קידושין, הורה מיד למנגנים שלא ינגנו
עוד על שמועה כי באה שגאון עולם נסתלק.

בהערה שם הביא בשם הגה"ק רבי יהודה אסאד
זי"ע שגם הוא הקפיד להביא כלי נגינה לחופה,
והמליץ על זה בצחות לשונו "אל יחסר המזג" (שיר
השירים ז, ג) - מלשון מוזיק, והיינו שלא יחסרו
כלי מוזיק" בשמחות ישראל. [יצוין שהגר"י אסאד
היה תלמיד מובהק להגה"ק רבי מרדכי בנעט זי"ע
ולמד אצלו בישיבה בעיר ניקלשבורג].

בהקדמות 'תולדות מהרי"א' (בראש ספר 'דברי מהרי"א')
כותב נינו הגאון רבי יהודה גאלדשטיין זצ"ל אב"ד
סאבינאב, שבשנת תרכ"ד נסע זקינו הגה"ק רבי
יהודה אסאד זי"ע לעיר יאסבערען, אשר שם היה
חתנו הגה"צ רבי אהרן ביכלער זצ"ל הרב אב"ד,
והיה התקיימה שם שמחת ברית מילה, שכיבדו
אותו להיות מוהל כי היה מפורסם למוהל מומחה.

אחר כך אצל הסעודה הזמינו גם לכבודו של
האורח הדגול והחשוב כלי זמר ומוזיק"ק, אמנם בין
אנשי היראים שם היו איזה אנשים שעלה מורא על
ראשם אולי לא יהיה זה לקורת רוחו שהביאו לפניו
את המוזיק"ק, על כן שאלו את פיו האם יסכים לזה,
והוא ברוב חכמתו וצחות לשונו השיב: "הלא כתיב
אשר המוזיק"ק הוא דבר נחוץ, ואל יחסר המזג"
(מוזיק"ק), ודי למביין...